

2815). L'al·lusió pressuposa que la simolsa era un teixit fluix, quelcom sense fermesa. De fet recordo que en la meua adolescència alguns vells, dones i altra gent de peus delicats es calçaven amb sabates de *simolsa*; el mateix impliquen els passatges de dos poemes valencians de fi del segle: «segons la mamella és fluxa *simolsa*» i «les carns té fluxes com *simolses*» en el Procés de les Olives i el Somni de Joan Joan. «Al cavall --- enaprés vós li metreu lo fre e la brila, e que no sia fort, ab barbellera de *simolsa*, e traureu-lo de la stable, e torcar-l'eu ---» en la Manescalía de c. 1400, ms. 215 de la B. N. P., fº 7.

Això també devia fer que s'usés per a lligacames femenines: «una donzella dançant ab un cavaller --- al voltar que la donzella féu, caygué-li la liguacama de la calça, e al parer de tots devia ésser de la sinistra cama, e era de *cimolça*», *Tirant*, cap. LXXVII (Ag. I, 255; Riq., p. 203).

CIMUSSA és un mot només documentat en la baixa època llatina, en glosses, que el tradueixen aproximadament com 'cordeta', si bé ja n'hi ha també alguns derivats en un autor de c. 400 d. C. El mot s'ha mantingut en it. *cimossa*, bastant difós en els dialectes tant del Sud com del Nord, fins al rètic oriental, i amb el sentit de 'vora, voraviu'; en oc. *cimossa*, que ja apareix (escrit *symossa*-des de fi de l'Edat Mitjana, per a «lisière d'une étoffe» i molt general en els parlars alpins, provençals i llenguadocians (amb lleus variants des de la costa fins al Roergue), i en francès *cimosse* id. (ja 1404), avui antiquat i dialectal, però bastant estès, sobretot en els parlars francoprovençals i tots els de l'Est, fins a Champagne (veg. FEW II, 674; REW, 1917). Les qüestions etimològiques relatives a aquest mot són, doncs, menys pel costat romànic, que en llatí, on es té la impressió que devia ser de procedència estrangera, però d'etimologia ben ignorada. Walde-H. suggereix que sigui d'origen grec, sense concretar, declaració que Wartburg sembla insinuar arbitrària, i que de fet no se li veu cap versemblança precisa, però que potser no fóra impossible d'argumentar: vagament sembla que sigui un antic adjectiu en -όσσα (> ούσσα), femení dels adjectius en -είς.¹

Pel costat romànic, podem deixar de banda la qüestió de si CIMUSSA tenia *ci-* o *ci-*, com sigui que això per al català és indiferent (cf. *LleuresC*, 106n.). Però en català hi ha un detall inexplicat: la *-l-* de la terminació *-olsa*, constant en la nostra documentació i que no es troba en italià, occità ni francès. Realment aquesta addició no està explicada. No és del tot estranya a parlars ultrapiirinencs, si bé allà rara en extrem. De tota manera hi trobem el judeofrancès *cimols* «bord d'un vêtement» (en Raschí), Carcassona *cimoul* (*TdF*), formes i problema cap als quals cridà l'atenció Blondheim (*Rom.* xxxix, 164-5); afegim-hi encara *simoul* «lisière d'étoffe» en la costa de l'Erau (Pezenàs); hi ha encara alguna que altra forma semblant, en els Alps, on *-ls-* es torna *-rs-* o cosa així: *cimourso* en el Queyràs delfinès, *semórsa* a Vaux-en-Bugey, francoprovençal (Duraffour, *Mat.*, 95), i en

els Alps lombards *simórsa* a la Vall Leventina.

Pensarem en un diminutiu *CIMUSSŪLA? És possible donat el sentit de la cosa: prima i fluixa. De fet sembla que *MOLSA* provingui d'un MŪSSŪLA documentat en Gregori de Tours, car ací la forma *molsa* té força extensió occitana, i és concebible que darrere la *-ss-*, amb el caràcter fort que li confereix la geminació, *-ssl-* s'hagués de transposar en *-ls-*, veg. *DCEC* (s. v. *MUSGO*) III, 484a, n. 6. O bé qui sap si es tracta simplement d'una contaminació (o si es vol etimologia popular): com sigui que la *molsa* és com un teixit bla, molt tou, i teixit fluix i suau ja ho hem vist que ho era la *simolsa*, és ben possible que la *-ls-* es contagiés de l'un a l'altre mot, majorment havent vacil·lat l'occità (i fins certs parlars catalans) entre la forma *mossa* (cf. fr. *mousse*) i *molsa*.

DERIV.: +*Encimolsar*, Maresme 'enganxar dues peces de l'art, mitjançant una *simólsa* mena de voraviu format per una major espessor de les malles (és diferent de *entestar*)' (St. Pol de Mar, 1930).

¹ No aconseguim passar més enllà. Un **κυμόεσσα* 'ondulant', derivat de *κῦμα* 'ondulació', no fóra una idea arbitrària en l'aspecte semàntic, tractant-se d'un cordó o voraviu que ceneix un drap potser de superfície corba. Però per a això caldria un verb en *-όω*, o almenys un adjectiu en *-ος* o *-ᾶ*. Realment de *κῦμα* ve *κυμάτιον* 'cimaci, motllura ondulada'. Però el fet és que *κῦμα* és tema en *-ατ-* (*-ατος*), i l'únic verb derivat que se'n coneix és *κυματώω* amb *-ατ-* («soulever des vagues»); és veritat que també existeixen compostos, més aviat poètics, com *κυμόκτυπος*, *κυμόδοχη*, que donarien peu a suposar la coexistència dialectal d'un tema en *-ο-* al costat del tema en *-ατ-*; de tota manera el fet és que no sé que estigui documentat. Queda la possibilitat incerta d'un mot grec molt dialectal, no transmès en el llenguatge clàssic. Potser ens cremariem més si penséssim en *κῆμος* puix que aquest no és solament «muselière» sinó en general «objet tressés». Però tampoc amb aquesta arrel trobem derivats adjectius en *-είς* o verbs, com els que ens caldrien. Potser els amics Kahane ho trobaran o creuran que el *-MULSA* romànic inexplicat aconsella apartar-se del grec? En tot cas no pensem en *ψιμύθιον*, un derivat del qual figura en una glossa referent a un derivat de *cimussa*, o sigui *cimussator*, que això no sembla ser més que una corrupció per *cerussator*, i tractant-se de coses plomisses o de cerussa, el sentit no convé a *cimussa*, i també la inicial *ψι-* és inconciliable amb la *ci-* encara oclusiva en llatí en el S. IV.

Cimorra i *cimorrella* (mal llegit *cimonella*), nom de malalties catarrales dels cavalls, probablement del b. ll. *chimorra* (cpt. de *χῆμα* 'fred' i *πέω* 'jo rajo'); veg. *DCEC*, s. v. *CAMORRA* (I, 618).

CINABRI, pres del ll. *cinnabari* i, aquest, del gr. *κιννάβαρι* id. □ 1.^a doc.: 1839 Lab.